

Colecția
Amintiri dintr-o viață de om

*Correspondența
monahală*

*Antonie către
Cleopa, Ioanichie și Caliope*

Ediție îngrijită de Pr. Paul Mihail

Mulțumiri Preasfințitului Părinte Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, și Doamnei Prof. Dr. Zamfira Mihail pentru bunăvoința încredințării spre publicare a acestei corespondențe monahale.

© DOXOLOGIA, 2013
ISBN 978-606-666-099-0

Correspondență monahală

*Antonie către
Cleopa, Ioanichie și Caliope*

Ediție îngrijită de Pr. Paul Mihail

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iași, 2013

[Nota editorului:]

Aceste 16 scrisori [fotografiate] și o fotografie, mărturii de viață duhovnicească de la mănăstirea Sihăstria, le-am primit în dar, în anii 70', de la părintele ieromonah Ioanichie Bălan. Le-am transcris respectând întrutotul ortografia și punctuația autorului. Am folosit litera **â** și forma **sunt**, în loc de **sânt**, conform normelor academice actuale. Am reprodus cu *italice* cuvintele subliniate. Completările noastre le-am marcat între paranteze drepte.

Poate Dumnezeu mă va ajuta să le public. Preot Paul Mihail în al 89-lea an

IAȘI, 29 iunie 1993

Rev. Antonie Plămădeală¹
HEYTHROP COLLEGE
CHIPPING NORTON
OXON OX7 5UE²
England³

Ian. 7. 1969
Oxford

Iubite Părinte Cleopa,
Mai întâi blagosloviți și iertați. A vrut Dumnezeu, după multe prin câte am avut de trecut, să ajung și pe aici, ca să-mi desăvârșesc cunoașterea lumii și cunoștințele teologice. E o experiență interesantă, din care voi avea desigur mult de învățat. Dar nu uit de cele de acasă. Cum să uit? Nu se poate. Am luat cu mine din țară doar cinci cărți: *Patericul* și *Filocaliile*. După ce toată ziua citesc și vorbesc numai englezește – așa cum pot, că aici nimeni nu știe românește – seara, în chilia mea, deschid *Patericul* și *Filocaliile*. Și mă simt acasă. Desigur că cele mai frumoase amintiri ale mele se leagă de

¹ Scris autograf.

² Antet imprimat.

³ Scris autograf, peste numere de telefon.

șederea în Slatina și de vacanțele la Sihăstria. Jinduiesc după tihna acelor vremuri și nădăjduiesc să mă întorc la dânsule. De ce tot zbuciumul acesta în lume? Oare e spre folosul cuiva? Numai dacă Dumnezeu are nevoie de el pentru alții, e cu rost. Altfel, vorba lui Solomon, e alergare și goană după vânt. Lumea de aici, cea creștină, e bună și cu iubire față de ortodoxie. Mult interes pentru specificul nostru românesc, ortodox. Ce mai faceți, cum stați cu sănătatea și cu nevoițele călugărești? Multă sănătate de la Dl. Miron și de la Pr. Daniil⁴. Mi-au scris și mi-au trimis o fotografie colorată în care suntem toți patru, așa că vă am pe masă aici. M-au invitat în vacanță pe la ei. Desigur voi merge, dacă Dumnezeu va voi și dacă ei vor găsi bani de drum. În vacanța de Crăciun am fost în nordul Angliei (mai bine zis în mijloc, dar la sud de Oxford) și am vizitat Liverpool, Birmingham, Wakefield, York, Leeds, orașe mari, centre universitare cu catedrale imense, vechi și moderne. În

⁴ Ierodiaconul Daniil Gelsi, ortodox italian. Apare în fotografia de grup, din Anexa.

Catedrala din York încapă toată Sihăstria cu casa nouă și cu bojdeuca Părintelui Marcu. E ceva imens. Nici nu v-o puteți [cuvânt ilizibil, probabil: imagina (?)]. Cred că încap într-înșă vreo sută de biserici ca Sihăstria, dacă avem în vedere și înălțimea. Am văzut însă mănăstiri catolice, tot imense, din sec. XII, azi ruinate, dar încă mărețe. Am văzut și o mănăstire anglicană de maici, la Herbury, lângă Wakefield, cu școală, ateliere de veșminte și de prescuri, curată dar desigur diferită de ale noastre. Am fost și la o mănăstire de călugări, anglicană, la Wirfield. Starețul e cu barbă, ca ai noștri. Acolo am stat mult de vorbă cu un episcop anglican Victor Sherborn, fost în Birmania, acum episcop de Wakefield. M-a impresionat că trăiește în mănăstire ca un călugăr, într-o chiliuță în care are doar cărți, e îmbrăcat exact ca ceilalți călugări, nu are loc special la masă ci se așază la rând, se servește singur și vorbește cu dragoste de România, unde a fost odată pe timpul lui Miron Cristea (a fost și la Neamțu) și odată în vara trecută. Profesorii de aici de la Colegiu

sunt foarte apropiați. În fiecare duminică fac Liturghia la o capelă ortodoxă din Oxford, unde vin ruși, greci, sârbi. Slujesc în românește și grecește. Biblioteca Colegiului e, cum ziceam noi, cât lumea. Nu știu cât îmi va trebui ca s-o răsfoiesc! Viața în colegiu e foarte apropiată de cea mănăstirească, fără mari deosebiri între studenți și profesori, deși profesorii sunt vestiți autori de cărți și tratate. Eu audiez cursuri la 2 facultăți: teologie și filozofie, dar teza de doctorat o fac în teologie.

Și acum, după ce v-am povestit atâtea lucruri despre mine – nu ca să mă laud ci ca să vă informez – vin și cu o rugămintă și încă grabnică. În vreo două-trei zile de la primirea scrisorii mele să-mi scrieți câte ceva despre următoarele lucruri:

1. – Ce credeți, există o continuitate a spiritului paisian în monahismul românesc? În ce constă continuitatea, cum se manifestă ea în viața călugărilor noștri (mă gândesc la rug.[ăciuni] la îndemâna tuturor. Rug.[ăciunea] minții trebuie făcută cu scop înalt sau ca prăvilă zilnică?)

2. - Există în monahismul românesc ceva specific, spre deosebire de greci, ruși etc. Ce știți de la bătr.[ânul] Ioanichie și de la alții. Care era „cuvântul” specific al lui Ioanichie? (Câteva date biografice despre Ioanichie. Câteva din cuvintele pe care le spunea mai ades).

3. - Din ce e alcătuită, mai ales, evlavia călugărilor noștri de azi și din generația de după Ioanichie. Locul *Patericului*, *Proloagelor*, *Filocaliei* etc. în viața lor. Care e „pravila” lor personală? Ce trebuie să alcătuiască viața călugărului din ziua de azi. Nu în chip ideal, ci practic, azi.

4. - Care sunt Sf. Părinți cei mai citați în vremea noastră în m-rile românești. Sunt mai în trecere contemplativii sau practicii (pravilă, ascultarea).

5. - Personal, ce Sf. Părinte ați citit și de care vă simțiți mai aproape? (Important) De ce? De care opere?

6. - Monahii trebuie să trăiască retrași, ptr. [pentru] mântuirea lor, sau să se ocupe de credincioși? Să-i aștepte la m-re sau să-i și caute, să-i cheme?

7. - Care este înțelesul „lepădării de lume”, a „urii” față de lume (d.[e] p.[ildă]

la Sf. Efrem S.[irul]) vis-a-vis de porunca: „Să vă iubiți”, „Mergeți în lume și propovăduiți”. Biserica e chemată să slujească pe Dumnezeu și lumea, pe oameni; monahii se integrează în slujire? Cum?

8. - Care este înțelesul „negrijii față de trup”, vis-a-vis de faptul că din iubire față lume, Fiul „s-a făcut trup”.

9. - Ce știți despre „îndumnezeire”, dacă avem în vedere posibilitățile reale ale creștinilor și călugărilor din vremea noastră? Ce pot ei face? La ce trebuie să se limiteze? Și ce trebuie să îndrăznească?

10. - Care credeți că e cea mai simplă definiție a sfințeniei? Se mai poate ea realiza în vremea noastră? Ca și în trecut sau altfel? Ați cunoscut vreun om sfânt? Cum era? (Important)

11. - Cum se păstrează echilibrul între „iubirea de Dz.” [Dumnezeu] și „frica de Dz.” [Dumnezeu], între „nădejde” și „frica de judecată”?

12. - Ce credeți, mișcările și inițiativele creștine din vremea noastră (Ex. Conf.[erințele] ortodoxe de la Rodos, Belgrad, Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Sinodul II Vatican etc.), sunt ele

drumuri spre „o turmă și un Păstor”?
Trebuie să le privim cu simpatie?

Am mare și *urgentă* nevoie de aceste răspunsuri. Pentru mine și ptr. [pentru] a putea răspunde la întrebări la rândul meu. Luați pe cineva să vă ajute (Ioanichie) dar, mă interesează răspunsurile Sf. Voastre nu ale ajutorului. Îl rog tot pe Păr. Ioanichie să expedieze scrisoarea. Poate fi oricât de mare. Pune doar timbre mai multe. Vă mulțumesc și vă sărut mâna. Nu uitați că sunt departe și singur și am nevoie de ajutor. Pomeniți-mă la rugăciuni. Închinăciuni Păr. Stareț și Soborului. A primit o scrisoare de la mine? Alăturez două bilețele: unul ptr. [pentru] Păr. Petroniu și unul ptr. [pentru] Păr. Ioanichie. Metanie Păr. Paisie și Chiril!

Ierom. Antonie